

Засталіся на Краснапольшчыне

Весна в 1943 году началась рано. Солнце сильно пригревало. Быстро исчезал белоснежный зимний покров. С первыми признаками весны полностью распалось наше объединение, временно сформированное на зимний период. Из него выделились сперва отряды М.Т. Перепечкина — «Победа» и В.И. Кононы-хина. Вслед за ними к самостоятельным действиям перешли пропойский 42-й отдельный отряд Н.М. Никитина, затем М.Н. Иванова и группа И.И. Бажукова...

...Перед отрядом Иванова встала задача: в каком районе действовать? После разведки, обсуждения решили: действовать в Краснопольском и Красногорском районах.

Стали пополнять отряд людьми. Из Шестого поселка со своим оружием пришли к нам лесник Николай Андреевич Шиков, окруженцы Андрей Васильевич Перегудов, Иосиф Прокопьевич Копель-ев, Иван Иванович Захарченко. Из Красногорского района Орловской области, точнее, из поселка Ковалевка в отряд прибыл лейтенант Федор Тимофеевич Гиценко со своей винтовкой и гранатами. Он привел с собой 16-летнего жителя Ковалевки Анатолия Перепечко. Винтовку свою Федор смастерил сам из остатков сломанной. Когда она была готова, друзья решили ее испытать в деле. Ночью у моста на дороге Перелазы — Колида они устроили засаду, и Федор из своей самоделки убил старшего полицая из Перелаз. Гиценко до войны жил под

Москвой, в городе Пушкино. По профессии — автомеханик. С первых дней войны был на фронте, командовал пулеметным взводом. В 1941 году, раненный в руку, попал в окружение. В поселке Ковалевка устроился на жительство.

В день его ухода к партизанам у одного из домов собрались соседи. Среди них находился и староста поселка Петр Протасов — человек с дрянной душой, ярый защитник фашистских порядков. Увидев Петра — так односельчане звали старосту, — Федор достал из своего тайника винтовку, подошел к группе крестьян, щелкнул затвором и скомандовал:

— Староста на месте, остальные в сторону!

Мужчины и женщины немедленно отошли.

— Ты что, сволочь, разошелся! Завтра же сдам тебя в полицию, — начал угрожать Петрак.

Федор не ответил на угрозы. Прицелился и во весь голос скомандовал сам себе:

— По предателю Родины — огонь! Раздался выстрел. Верного холопа оккупантов не стало.

На выстрел сбежалось население поселка. Никто не жалел изменника.

Стоял тут и молодой друг Гиценко — Анатолий Перепечко. Накануне они договорились, что Федор убьет старосту, а затем набросится на Анатолия и поведет его в лес «на расстрел». Это с целью отвлечь подозрение от Перепечко за уход его в партизаны, иначе родственников расстреляют оккупанты.

После расправы с предателем Гиценко отыскал Анатолия,

выталкивая яго из толпы, закричал:

— Предатель! Иди вперед! Я с тобой расправлюсь в лесу.

Женщины побежали за ними и стали просить Федора пощадить парнишку, доказывая его невиновность.

— Отстаньте! Иначе я его здесь застрелю!

Так Гиценко и Перепечко стали партизанами.

А самодельная винтовка Федора неплохо потом служила. Многие вновь прибывшие в партизаны воевали вначале с этим оружием, пока не удавалось достать новое. Так винтовка по эстафете переходила от новичка к новичку.

...Для лагеря Михаил Николаевич Иванов выбрал участок леса недалеко от сожженной деревни Осиновка, рядом с лагерем 1-й Гомельской партизанской бригады. С ней мы вскоре установили тесное взаимодействие...

Друкуецца са скарачэннямі па кн.:

Агаджанян В. Годы партизанские. Мн., 1989

Атрад Наарчука

Адным з першых на тэрыторыі Краснапольскага раёна распачаў баявыя дзеянні Касцюковіцкі партызанскі атрад на чале з Мітрафанам Ануфрыевічам Нарчуком. Атрад быў створаны ў жніўні 1941 г. Касцюковіцкім райкомам партыі і палітадзелам 13-й арміі. Камісарам атрада быў зацверджаны С.П. Казлоў (загінуў у лютым 1943 г.), начальнікам штаба— былы сакратар Краснапольскага РК КП(б) Касьян Яўстаф’евіч Баброў.

Учас жнівеньскага наступлення немцаў на Бранск і Гомель атрад трапіў у акружэнне каля Прусінскай Буды

Касцю-ковіцкага раёна і часткова быў рассяяны, часткова знішчаны. Частка з тых, хто застаўся ў жывых, выйшла ў савецкі тыл. На акупаванай тэрыторыі засталася каля дзесяці чалавек. Яны і працягвалі барацьбу з акупантамі. Ужо 27 жніўня 1941 года на раз’ездзе Бялынкавічы— Журбін атрадам быў спушчаны пад адхон нямецкі эталон, які вёз на фронт тэхніку і боепрыпасы. У выніку аперацыі было разбіта 9 чыгунач-ных платформаў і спалена 12 аўтамашын.

3 вясны 1942 г. атрад актывізаваў сваю дзейнасць па ачышчэнні бліжэйшых населеных месцаў ад нямецка-паліцэйскай адміністрацыі, пашырэнні партызанскай зоны на поўдні Магілёўшчыны. Да лета 1942 г. ім было разгромлена 15 валасных упраў у Касцюковіцкім, дзве (Высакаборская і Каз-Будская) — у Краснапольскім, адна (Аўтухоўская) - у Клімавіцкім раёнах Магілёўскай і дзве (Антоніўская і Забоская) — у Краснагорскім раёне былой Арлоўскай (цяпер Бранскай) аблас-цей.

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 3500. Воп. 4. Спр. 122. Л. 17.

* * *

У лістападзе 1942 г. у паўднёва-ўсходніх раёнах Магілёўскай вобласці ўтварыўся на базе ініцыятыўнай групы з брыгады імя С.Г. Лаза Арлоўскай вобласці і арганізацыйных труп Ф.Ф. Сігаёва і І.С. Салдаценкі, накіраваных у

тыл ворага Цэнтральным Камітэтам Кампартыі Беларусі ў жніўні 1942 г., 45-ты асобны партызанскі атрад «За Радзіму». Ён хутка ператварыўся ў буйную баявую адзінку. На дзень злучэння з Чырвонай Арміяй 30 верасня 1943 г. у атрадзе налічвалася больш за 500 партызан. Дзейнічалі яны на тэрыторыі Клімавіцкага і Краснапольскага раёнаў. Толькі ў маі-чэрвені 1943 г. наўчастку чыгункі Магілёў—Крычаў—Сураж партызаны атрада «За Радзіму» падарвалі 11 эшалонаў праціўніка, два чыгуначныя маеты. У жніўні ў час аперацыі «рэйкавая вайна» яны падарвалі каля 500 рэк. Жорсткія баі вялі партызаны з праціўнікам у ліпені-жніўні 1943 г., калі той імкнуўся прарвацца ў партызанскую зону. 23 верасня напярэдадні злучэння з падраздзяленнямі нашай арміі 45-ты атрад правёў цяжкі бой каля вёскі Шалухоўка Краснапольскага раёна.

І. Саўчанка

Г.А.Храмовіч

Буйную аперацыю ў Краснаполлі здзейсніў Чэрыкаўскі партызанскі атрад на чале з Г. А. Храмовічам. Справа ў тым, што ў Краснаполлі пасяліўся здраднік

Калеснікаў, якога Чэрыкаўскі РК КП(б)Б пакінуў для падпольнай работы. Калеснікаў уладкаваўся саветнікам у камендатуру. Вырашана было захапіць здрадніка. Чэрыкаўскі атрад складаўся з трох узводаў і аддзялення разведкі, меў на ўліку 70 партызан. Гэтых сіл было дастаткова для нападу. Разведку па загаду партызан з дапамогай краснапольскіх патрыётаў правіла настаўніца вёскі Зябень Чэрыкаўскага раёна В.Я. Г.А.Храмовіч Цітовіч. Па яе звестках была распрацавана аперацыя. 7 кастрычніка атрад пайшоў у лясок ля в. Новая

Ясенка. У 3 гадзіны 8 кастрычніка пачаўся бой. Узвод П.А. Федарэнкі закідаў гранатамі камендатуру, узвод Л.М. Кроля напаў на каравульнае памяшканне і ўправу, аддзяленне Ф. Бравага захапіла здрадніка, узвод А. Букзеева забяспечыў адыход партызан пасля аперацыі. Атрад захапіў у час начнога бою адзін нямецкі аўтамат, дзевяць вінтовак, разграміў управу, забіў і параніў звыш дзесяці паліцэйскіх. Колькасць забітых немцаў устанавіць не ўдалося. Партызаны без страт, калі не лічыць трох лёгка параненых, адышлі.

Вясной 1942 г. у суседнім Чачэрскім раёне Гомельскай вобласці партызанскія атрады, якімі кіраваў сакратар Гомельскага падпольнага абкома КП(б)Б А.А. Куцак, на левым беразе р. Сож стварылі партызанскую зону. У маі яна пашырылася на левабярэжжа Кармянскага і частку

Свяцілавіцкага і Краснагорскага раёнаў. Дзеянні партызан пашырыліся і на паўднёвую частку Краснапольскага раёна.

У пачатку лістапада 1942 г. прыйшла рэйдам з Горацкага раёна на зімоўку група партызанскіх атрадаў на чале з М.М. Івановым. За час рэйду яна правяла некалькі баёў з карнікамі, разграміла гарнізон у в. Бакунавічы, зябенскую і бярозаўскую валасныя ўправы ў Чэрыкаўскім і Прапойскім раёнах. Група яднала атрады І.І. Бажукова — М.М. Нікіціна, Ф.І. Чабыкіна, І.В. Кананыхіна, «Перамога», М.Ц. Перапечкіна, мела дзве радыёстанцыі, праз якія падтрымлівала сувязь з БШПР і ГРУ Генштаба Чырвонай Арміі.

3 лістапада партызаны М.М. Іванова нечакана для фашыстаў напалі на гарнізон у в. Новая Ельня, разграмілі яго і захапілі значныя трафеі. Перамога была азмрочана цяжкім раненнем камандзіра.

...Не заўсёды аперацыі партызан заканчваліся ўдала. 20 снежня 1942 г. група Калімуліна з атрада Кананыхіна ў в. Марынаполле нечакана сустрэлася з нямецкім падраздзяленнем і была абстраляна. Прыкрываць адыходзячых застаўся кулямётчык С.М. Кудзінаў. Цяжка паранены, ён не змог паўзці і быў захоплены фашыстамі. Атрады І.І. Бажукова пакінулі лагер і перайшлі на Шпакоўскі хутар, потым у в. Гракаўка. 28 снежня на партызан напаў буйны карны атрад, што прыбыў з Чэрыкава. Ахова своечасова заўважыла

гітлераўцаў. Бажукоўцы адышлі на ўскраіну лесу, потым падпусцілі карнікаў на блізкую адлегласць і адкрылі агонь. Толькі В.І. Задарожны чаргой з аўтамата «скасій» чатырох гітлераўцаў. Атака была адбіта. Партызаны пратрымаліся да вечара, потым адышлі. Загінулі В.І. Задарожны з атрада Перапечкіна і А. Кіямаў з атрада Кананыхіна. Чацвёрэ былі паранены.

... Настаў люты 1943 г. Прыйшла радасная вестка пра разгром нямецкай групоўкі пад Сталінградам. З Вялікай зямлі 4 самалёты даставілі на парашутах зброю, тол, боепрыпасы, батарэі для рацый, газеты і лістоўкі. У сярэдзіне лютага перайшоў у Краснапольскі раён атрад Перапечкіна. 9 лютага вярнуўся ў чачэрскія лясы пасля блакады Кляшнянскай партызанскай зоны атрад імя Калініна (камандзір П.А. Балыкоў), а з ім прыляцеў у снежні 1942 г. сакратар Гомельскага падпольнага абкома ЛКСМБ І.Я. Палякоў. Па яго прапанове атрад «Вечаркова» быў рэарганізаваны: кармянскія партызаны на чале з А.І. Ушавым вылучыліся ў атрад імя Варашылава.

28 лютага на лагер групы атрадаў І.І. Бажукова і атрада «Вечаркова» зрабіў напад карны атрад. Партызаны паспяхова адбілі атакі ворага. Але месцазнаходжанне лагера стала вядома. Атрады яго замініравалі і пакінулі. Праз некалькі дзён сюды падышлі карнікі з артылерыяй. На мінах падарвалася некалькі салдат.

Народныя месціўцы пабудавалі новы лагер за 10 км ад Краснаполля. Баявыя дзеянні працягваліся. Сувязныя прынеслі звесткі, што за 500 м ад райцэнтра знаходзіцца гаспадарка нямецкай будаўнічай фірмы. Пасля разведкі І.І. Бажукоў вырашыў разграміць гаспадарку і папоўніць свае запасы харчаваннем, тым больш, што ахова на ноч не выстаўлялася. 13 сакавіка 1943 г. бажукоўцы захапілі прадукты харчавання, 40 коней, 52 свінні. Завяршыць аперацыю не ўдалося, бо партызаны суседняга атрада, не ведаючы пра налёт на гаспадарку, абстралялі гарнізон Краснаполля, чым узнялі трывогу. На наступную ноч немцы выставілі ахову, але група

В.В. Агаджаняна скрытна прабралася на тэрыторыю гаспадаркі і спаліла канюшні і свінарнік. Гаспадарка была знішчана.

На наступны дзень з Чэрыкава ў Краснаполле падышло падмацаванне з артылерыяй. Фашысты з гармат абстрэльвалі навакольныя лясы. У адказ на гэта партызаны падарвалі каля самага райцэнтра аўтамашпу з прадуктамі харчавання. Былі паранены 2 немцы, у тым ліку афіцэр — дырэктар гаспадаркі.

3 надыходам вясны група атрадаў І.І. Бажукова распалася: вылучыўся атрад І.В. Кананыхіна, потым К.М. Нікіціна. У красавіку М.М. Іваноў адабраў 25 байцоў і перайшоў у размяшчэнне 1-й Гомельскай брыгады,

створанай на базе атрадаў імя Калініна і імя Варашылава. Партызаны расфарміраванага яшчэ ў лістападзе 1942 г. атрада Ф.І. Чабыкіна вылучыліся з групы І.І. Бажукова і стварылі 2-гі атрад (камандзір Я.П. Кірылаў). Усе гэтыя атрады пераносілі з наступленнем цяпла свае дзеянні на чыгуначныя і шасэйныя магістралі.

Колькасць партызан у раёне павялічвалася. У маі 1943 г. з Клічаўскай партызанскай зоны прыбыў 720-ты атрад (камандзір Г.А. Храмовіч). Размясціўся ён на паўднёвы ўсход ад в. Старынка, на мяжы Прапойскага і Краснапольскага раёнаў. З ім прыйшлі ўпаўнаважаныя абласных камітэтаў партыі і камсамола па паўночна-ўсходніх раёнах Магілёўскай вобласці Я.М. Нікіфараў і П.Я. Астапенка, якія займаліся арганізацыяй падпольных партыйных і камсамольскіх раённых камітэтаў, арганізацыяй падполля, каардынацыяй партызанскіх сіл.

Пасля разгрому фашыстаў пад Сталінградам яшчэ больш узмацнілася ўпэўненасць людзей у перамозе. У варожых гарнізонах пачалося разлажэнне. На бок партызан усё часцей пераходзілі падраздзяленні паліцэйскіх і «добраахвотнікаў». У сувязі з наступленнем Чырвонай Арміі частка карных атрадаў адбыла на фронт. Партызаны ўзялі пад кантроль значныя тэрыторыі. Улада гітлераўцаў распаўсюджвалася толькі на раённымя цэнтры ды вёскі, дзе стаялі гарнізоны. Ахоўныя войскі ўжо не маглі

забяспечыць бяспеку руху на чыгунках і іншых дарогах. Немцы для аховы вымушаны былі прыцягваць войскі сваіх саюзнікаў. На ўсходні бераг Сажа прыбыла французская дывізія, штаб якой стаяў у Краснаполлі. Паміж партызанамі і французамі захоўваўся нейтралітэт. Баёў паміж імі не было. Праз месяц гітлераўскае камандаванне адазвала дывізію.

...41-шы атрад разбіў гарнізон у в. Бе-разякі, раззброіў апорны пункт у в. Старая Каменка Прапойскага раёна.

У перыяд падрыхтоўкі і правядзення бітвы пад Курскам праціўнік вырашыў стварыць бяспеку для сваіх камунікацый ад удараў партызан. У Чэрыкаве, Прапойску, Краснаполлі была сканцэнтравана значная колькасць войск, якія ў пачатку ліпеня разгарнулі карную аперацыю. Партызаны маневравалі, па магчымасці не ўступаючы ў баі. Па тылах карнікаў дзейнічалі адцягваючыя групы. Пакуль праціўнік разварочваўся, гэтыя групы зні-калі. І ўсё ж не абышлося без страт. У в. Беразякі фашысты затрымалі пасланую ў разведку партызанку 41-га атрада П. Цімашэнка. Яе страшэнна катавалі. Мужная камсамолка загінула, але нічога не расказала фашыстам. У сутычках было забіта яшчэ некалькі партызан.

Вясной і ўлетку 1943 г. акупанты, не здолеўшы задушыць партызанскі рух, спалілі вёскі Госліў, Буглаі, Сіняе Балота, Сасноўскі хутар, Гарадок, Завадок, Пакацкую, Рубежнік, Сасновіцу 1-ю і 2-ю.

У канцы ліпеня 1943 г. у паўднёвую частку раёна перайшла з Клятнянскіх лясоў Арлоўскай вобласці 2-я Клятнянская брыгада (камандзір Каротчанка, камісар Лебедзеў). Гэта было моцнае фарміраванне, якое складалася з трох батальёнаў і яднала звыш 1500 байцоў. З 3 па 22 жніўня 1943 г. яно вяло «рэйкавую вайну» на чыгунцы Крычаў — Унеча. Атрымалі загад на разбурэнне чыгункі і краснапольскія атрады: 47-мы «Перамога» і 41-шы. З чэрвеня 1943 г. у Чачэрскай зоне дзейнічаў партызанскі аэрадром, на які з савецкага тылу самалёты дастаўлялі тол, зброю, боепрыпасы, літаратуру. З гэтага аэрадрома атрымлівалі груз і краснапольскія партызаны, што дапамагло пры вядзенні «рэйкавай вайны».

Грымелі выбухі і на шасэйных і грунтавых дарогах. Стралковыя падраздзяленні дзейнічалі з засад. То тут, то там падрываліся аўтамашыны і павозкі. Варожыя сапёры не паспявалі здымаць міны. Тады фашысты прымянілі варварскі метад размініравання. Яны праганялі перад сабой мірнае насельніцтва навакольных вёсак, але міны былі разлічаны на большы цяжар. Тэхніка падрывалася. Фашысты пачалі пускаць сялянскія павозкі. Партызаны закопвалі міны глыбей. Выбухі працягваліся. Гітлераўцы запрагалі ў бароны людзей і праганялі іх па дарогах. Загінулі многія жыхары прыдарожных вёсак. Дыверсанта

перайшлі на выкарыстанне мін, якія ўзрывалі з дапамогай замаскіраванага шнура, альбо хутка мініравалі дарогі перад праходам асноўных калон.

Трымаўся ў напружанні гарнізон у Краснаполлі. Па начах у райцэнтр прані- калі разведчыкі 47-га атрада «Перамога». Яны знішчалі вартавых і патрулі. Буйная засада была праведзена 28 жніўня 1943 г. у час змены гарнізона Краснаполля. Яшчэ 22 жніўня ў паўночную частку раёна перайшла 2-я Клятнянская брыгада. Партызаны даведаліся, што па бальшаку Краснаполле — Чэрыкаў накіруецца ба- тальён 183-га пяхотнага палка. У засадзе размясціліся 47-мы атрад «Перамога», 720-ты і 721-шы атрады, 2-гі батальён Іллюхіна, 3-ці батальён Баравічова з 2-й

Клятнянскай брыгады. 2-гі батальён Вол- кава гэтай брыгады прыкрыў засаду з боку Чэрыкава. Першай падарвалася танкетка, якая ішла ў галаве калоны. Народныя мсціўцы адкрылі моцны агонь, закідалі гранатамі бронетранспарцёр. Праціўнік бязладна адстрэльваўся. Партызаны пад- няліся ў атаку. Ацалелыя гітлераўцы па- дымалі рукі ўгору. Толькі частка змагла ўцячы. Перамога была поўнай. Было захоплена шмат зброі, 120 павозак з харчаваннем і іншыя грузы, дзесяткі па- лонных. Не маючы часу разабрацца, партызаны праз дзень адпусцілі ўзятых у палон.

...Жнівень паставіў перад партызанамі яшчэ адну задачу. Трэба было дапамагчы насельніцтву ўбраць і

захаваць ураджай. Акупанты імкнуліся захапіць хлеб для патрэб сваёй арміі. Для краснапольскага нямецка-паліцэйскага гарнізона прыйшло падмацаванне. Праціўнік з транспартам захапіў вёскі Мхінічы, Сабалі, Беразюкі, Новую Ельню. Большасць партызан знаходзілася на баявых заданнях. На базе 47-га атрада было ўсяго звыш 100 байцоў. Гэтых сіл было недастаткова. На дапамогу прыйшлі ўсе свабодныя ад баявых аперацый на той час падраздзяленні з чэрыкаўскіх 720-га і 721-га атрадаў, дзве роты з 42-га — 43-га прапойскіх атрадаў, атрад імя А.В. Суворова на чале з А.Л. Шчыгорцавым, які часова прыйшоў са Смаленскай вобласці. Усіх назбіралася каля 800 чала- век. Яны і павялі наступленне на ворага. У Беразюках і Новай Ельні фашыстаў грамілі атрад імя А.В. Суворова і прапойскія партызаны, у Мхінічах — чэрыкаўскія, у Сабалях — 47-мы атрад «Перамога». Пасля жорсткіх баёў праціўнік адышоў, так і не захапіўшы ніводнага снапа жыта. Больш таго, ён панёс вялікія страты ў жывой сіле і тэхніцы.

15 верасня 1943 г. 47-мы атрад разам з 720-м і 721-м атрадамі напаў на гарнізон вёскі Чудзяны Чэрыкаўскага раёна. Гарнізон быў добра ўмацаваны і налічваў 80 салдат і афіцэраў. На досвітку ў вёску нечакана ўварвалася партызанская кавалерыя, за ёй наступалі пехацінцы. За дзве гадзіны з гарнізонам было пакончана. У якасці трафeyaў дасталіся склад харчавання, аптэка, мінамёт, вінтоўкі, боепрыпасы.

Набліжалася вызваленне. У канцы верасня ў раёне акрамя 41-га і 47-га атрадаў знаходзіліся і іншыя фарміраванні. Пасля жорсткіх баёў на досвітку 29 верасня выйшлі ў заходнюю частку Краснаполынчыны 14-я Цемналеская брыгада (камандзір С.Р. Ялецкі) і 124-ты атрад (камандзір У.С. Марчук) 17-й брыгады. Тут жа знаходзіўся 42-гі атрад (камандзір Г.А. Каралёў) Прапойскай ВАГ. 23 верасня каля в. Шалухоўка вёў бой з аўтакалонай 45-ты атрад «За Радзіму» (камандзір У.Л. Маркаў), які прыйшоў з Клімавіцкага раёна.

У апошнія дні верасня праз раён хлынулі варожыя часці. Яны адыходзілі па дарогах Касцюковічы — Краснаполле, Краснаполле — Прапойск, Краснаполле — Чэрыкаў, Краснаполле — Карма, Краснаполле — Чачэрск. Дзве апошнія асядлаў 41-шы атрад. Толькі група В.Н. Калпакова на дарозе Краснаполле — Выдранка непадалёку ад в. Вясёлая Зара раніцай 1 кастрычніка знішчыла 6 варожых аўтамашын і каля сотні гітлераўцаў. Па дарогах Краснаполле—Чэрыкаў і Краснаполле —Старынка вёў баі 47-мы атрад «Перамога». Паміж вёскамі Старынка Прапойскага раёна і Новая Ельня Краснапольскага р-на ў засадзе ў ноч на 1 кастрычніка размясціўся 42-гі атрад. Варожая пяхота, якая ўжо адступала, пачала разварочвацца для бою з мэтай спыніць наступаючыя часці 50-й арміі. Партызаны адкрылі шчыльны агонь з тылу. У тэты час з фронту ўдарылі чырвонаармейцы.

Атрад таксама перайшоў у атаку. Фашысты былі разбіты.

...Баявое супрацоўніцтва партызан Магілёўшчыны і суседніх раёнаў Расійскай Федэрацыі садзейнічала расшырэнню партызанскага руху на іх тэрыторыі, павышала баявую актыўнасць партызанскіх брыгад і атрадаў, умацоўвала дружбу паміж народамі нашай краіны.

У. Бурачонок, А. Ярохін